СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 282. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 5-го грудня 1939. No. 282. Jersey City, N. J., Tuesday, December 5, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВОСЬМИЙ КОНГРЕС „ОБЄДНАННЯ"

НЮ ЙОРК. — Минулої суботи, 2. грудня ц. р., відбувся в готелі „Імперіял" у Ню Йорку Восьмий Конгрес Обєднання Українських Організацій в Америці. Приявних делеґатів було 110; вони заступали коло 200 орґанізацій з ріжних частин Америки. Були заступлені міста: Ню Йорк і сусідуючі з ним місцевості; а далі такі міста як Філядельфія, Клівленд, Дітройт, Шікаго, Мінеаполіс, Когоз, Ню Гейвен, Гартфорд, Балтімор і инші. Крім делеґатів було кількадесять гостей.

Предсідник „Обєднання", О. Ревюк, відкрив Конгрес і заявив, що цей Конгрес відбувається згідно зо статутом по трьох роках від останнього подібного Конгресу. Далі він закликав приявних, щоб повстанням з місць вшанували всіх тих українських борців, що згинули в останніх часах за визволення українскопо народу. По відчитанні назвищ делеґатів приступлено до вибору конгресової президії і поодиноких комісій. До президії ввійшли: адв. Роман Смук, голова; заступники голови: адв. О. Малицький і пані А. Середа; секретарі: М. Шустакевич і В. Душник; до верифікаційної комісії вибрані: пані А. Вагнер, М. Близнак, Чайківський; Комісія пресова: Р. Лапіка, Е. Ляхович, С. Шумейко; комісія резолюційна: д-р о. В. Клодницький, І. Кузь, Г. Герман, о. О. Мицик, Т. Свистун; комісія-матка: Р. Слободян, Т. Малігловка, В. Череватюк, М. Леськів, А. Маланчук.

Голова Р. Смук почав покликати до звітів урядників Обєднання. Предс. О. Ревюк подав загальний начерк діяльности Обєднання за три роки, зокрема за останній рік, включно до справи покликання його на переслухання комітету Даєса у Вашингтоні. Секр. рек., д-р Л. Мишуга, в звіті сказав, що за останні три роки Обєднання побило під оглядом збірок усі попередні роки, а також розвинуло діяльність в інших ділянках, як видаванні книжок і брошур, заграничній політиці та інформуванні чужинців про українські справи. Далі здав звіт про свою поїздку до Европи в цїли засягнення на місці інформацій від ріжних українських груп та провідників, а також у цїли представлення української справи перед чужими чинниками, зокрема справи Карпатської України, що в той час була найбільш актуальною. Фін. секр. Д. Галичин, подав точно в числах збірки, які надходили впродовж трьох літ до Обєднання,а також подав точно джерела, куди та в якій скількості вони відходили. Він далі ствердив, що під оглядом збірок цей період є рекордовий. У нім прийшло $82,-397.36. а вислано на ріжні народні потреби $81,816.00. Зокрема останній рік є рекордовим зо всіх років, бо приніс $34.464.89. Касієр Ю. Павчак у своїм звіті потвердив стан каси і звіт фін. секретаря. Контрольна комісія,, адв. Пізнак, В. Череватюк і М. Близнак, у своїм звіті також потвердила фінансовий звіт, та при тім сказала, що ціле діловодство ведене взірцево, а всі кошти удержання канцелярії, почтові оплати листів, почтової скриньки і т. п. виносили трошки більше як один відсоток впродовж останніх трьох літ, а менше як один відсоток впродовж останнього року.

Над звітами почалася широка дискусія, в якій забирали голос делеґати з ріжних товариств. По дискусії над звітом рекордового секретаря ухвалено секретареві подяку за добре виконану працю в часі поїздки до Европи, а також уділено абсолюторію. Принято також звіт фінансового секретаря, касієра та контрольної комісії.

По обідній перерві приступлено до дальших нарад. Д-р Л. Мишуга виголосив реферат про „Положення української справи", Е. Ляхович про „Завдання Обєднання супроти Америки і краю", а О. Ревюк про „справу загального зїзду всіх американсько-українських угруповань"; Е. Скоцко про „Працю Бюра у Вашингтоні. По рефератах вивязалася широка дискусія. Наступили звіти поодиноких комісій. Резолюційна комісія подала начерк резолюцій. По короткій дискусії і додатках їх принято. Резолюції обіймають справи: наше відношення до Америки, визволення нашого народу, наше становище до війни в Европі, симпатії для Фінляндії, Бюро у Вашингтоні, всенародній український конґрес, письмо до президента Рузвелта. Комісія-матка подала вибір нових директорів, які з черги мали вибрати зпоміж себе уряд. До директорів увійшли: М. Мурашко, Д. Галичин, пані Ворончак, д-р Л. Мишуга, А. Грановський, Е. Ляхович, Ю. Павчак, М. Пізнак, В. Душник, В. Череватюк, М. Данильченко, Е. Кривень, пані А. Ваґнер, д-р С. Демидчук, д-р В. Галан, Т. Свистун, пані С. Галичин, панна М. Куси, О. Малицький, Р. Смук, А. Маланчук, В. Гречук, Г. Герман, М. Леськів, Мельник, Р. Лапіка, С. Шумейко, пані Онищук, В. Буката, Д. Слободян, п. Робертс, панна А. Ликтей, Й. Марко, п. Фенканин, п. Ілько Захарчук, пані А. Гладун, Чайківський, пані М. Герман, М. Близнак.

Додатково Конґрес ухвалив приняти до ширшої управи по двох делеґатів від кожної української дієцезії, якщо дієцезії схотілиб таких делеґатів назначити. Також рішено адоптувати до уряду членів з дальших, західніх стейтів. На тім Конґрес закінчив наради та відспівав український і американський національний гимн. Потім директори мали свої окремі наради, на котрих вибрано уряд. До уряду ввійшли: М. Мурашко, предсідник Обєднання; заступники: А. Грановський, І. Кузь, Р. Смук, О. Малицький, М. Пізнак; д-р Л. Мишуга, рек. секретар; його помічник С. Шумейко; Д. Галичин, фін. секретар, д-р В. Галан, касієр; контрольна комісія: Т. Свистун, А. Маланчук, Анастасія Вагнер, п. Ликтей і п. Робертс.

SEEK A FREE UKRAINE

Ukrainian - Americans Continue Support of Liberty Movement

Resolutions urging continued support by Ukrainian-Americans of the ideal of a future free and independent Ukrainian State, and calling on Ukrainian immigrants to become American citizens as soon as possible, were adopted yesterday at the eighth congress of the the Obyednanye, an organization of the united Ukrainian societies of the United States. One hundred and fifty delegates attended the sessions at the Hotel Imperial. Roman Smook of Chicago presided.

"The so-called Ukrainian Soviet Socialist Republic which the Red rulers of Russia established against the will and wishes of the great majority of the Ukrainians is in no sense Ukrainian, neither in form spirit nor government," it was resolved. "To aid Ukraine to free herself of the foreign yoke is to halt the further sacrifice of millions of lives of those who refuse to compromise with a rule based on injustice, terror and oppression."

The Obyednanye movement to bring about the establishment of a free Ukraine was founded seventeen years ago and has collected more than $300,000 to aid various Ukrainian causes, it was announced.

(The New York Times, December 4, 1939)

UKRAINIAN-AMERICANS ADVOCATE A FREE STATE

Congress Here Calls for End of 'Moscow's Brute Force'

The Eighth Congress of the United Ukrainian Organizations of the United States, in session yesterday at the Hotel Imperial Broadway and Thirty-second Street, adopted resolutions advocating establishment of a democratic state of Ukraine, free of foreign rule, particularly of "Moscow's brute force."

The congress elected these officers: President, Nicholas Muraszko, Jersey City; vice-presidents, Michael Piznak, New York; Professor Alxander Granovsky, Minneapolis; Roman Smook, Chicago; John Koos, Detroit, and Omer Malitsky, Cleveland; general secretary, D. Luke Myshuha, Jersey City; assistant general secretary, Stephen Shumeyko, Newark, N. J.; financial secretary, Dmytro Halychyn, New York, and treasurer, Dr. Walter Gallan, Philadelphia.

(New York Herald Tribune, December 4, 1939)

БУДУТЬ ВІДБУДОВУВАТИ СТАРИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ФОРТ

Федеральний уряд постановив відбудувати Форт Робердо, історичну памятку з революційної війни, положену в повіті Блер, у стейті Пенсилвенія. Мають його відбудовувати робітниками допомогових праць.

Форт цей названо за іменням Даниєла Робердо, генерала революційної армії й члена так званого континентального конґресу.

РОДИЧІ Й СВ. МИКОЛАЙ

Почтовий уряд у Снов Гил, Меріленд, дістав від якогось молоденького Бабі листа, задресованого до „Санта Клоз", в котрім Бабі просить святого дати йому ріжні дарунки, але зробити це так, щоб їх міг уживати він, а не родичі. Каже Бабі, що в минулих роках він хотів ріжних дарунків і св. Миколай звичайно їх йому давав. Одначе родичі йому не давали ніколи ними батитися. Він дістав електричний поїзд, але ним бавився батько. Потім св. Миколай дав йому хатню рушницю й знову нею бавився батько. „Св. Миколай дав мені коліщата, але їх почала вживати мати, щоб обнижити свою вагу". Як Бабі дістав ровер, мати стала ним їздити до крамниці.

СЛІПІ КІНЧАТЬ ШКОЛИ

Між учениками бруклинського Червоного Хреста було шість студентів і студенток, зовсім сліпих. Не зважаючи на сліпоту, вони навчилися плинвати, а декотрі з них навчилися коректувати друк для сліпих.

БРУТАЛЬНИЙ НАПАД НА СУСІДА

У Россборні, Ман., фармер Василь Тудосіїв дуже тяжко побив свого сусіда, фармера Михайла Глушка, відомого в цілій околиці українського державника патріота. Брутального нападу Тудосіїв допустився 16-го вересня ц. р. на своїм полі (на стерниску), коли то М. Глушко виганяв звідтам свою худобу, що забрила на сусідське поле, одначе не зробила ніякої шкоди.

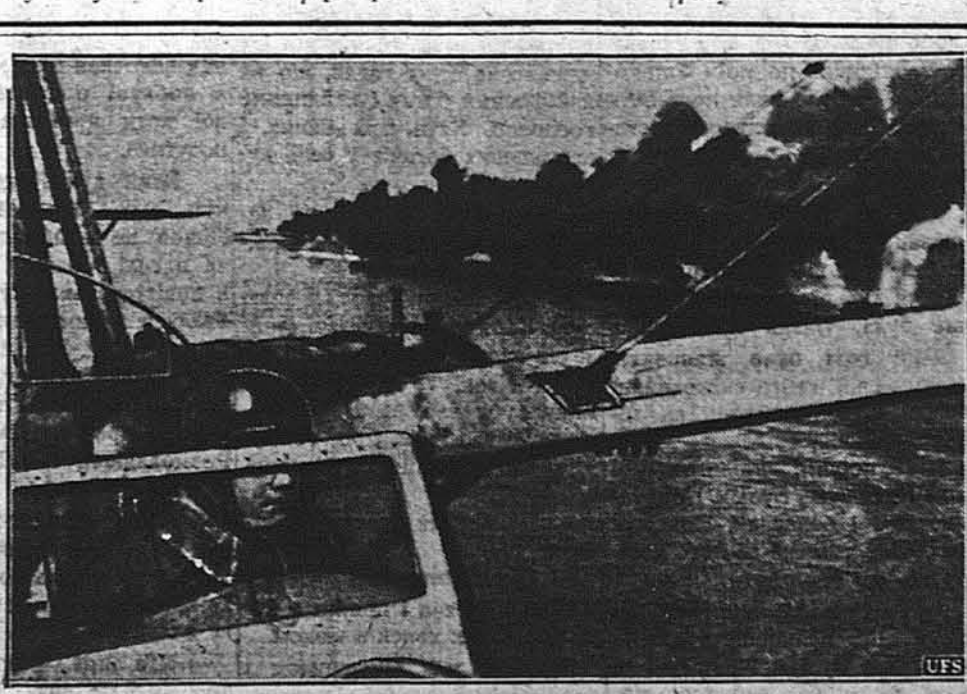
Лікарі у Вінніпеґу ствердили, що М. Глушко має розбитий череп і що він цілковито втратив зір одного ока, а ліве лице від побиття спаралізоване.

ВОРОЖІСТЬ СУПРОТИ СОВЄТІВ В АМЕРИЦІ ЗРОСТАЄ

ВАШИНГТОН. — По цілій Америці слідне велике негодування з причини останнього варварського нападу Москви на Фінляндію. Бесідники виголошують промови, звернені проти Москви, вимагаючи зірвання зносин із Советами. Серед тих бесідників виголосив промову і бувший президент Герберт Гувер, який дивувався, що уряд ще дотепер не відкликав свого амбасадора з Москви, хоч Совети в неменше брутальний спосіб поступають, як наприклад поступила Німеччина з чехами. Справу зірвання дипльоматичних звязків із Советами тепер пильно студіює президент Рузвелт і секретар Гол.

УСПІХИ БРИТІЙЦІВ.

ЛОНДОН. — Воєнний комунікат подає, що англійські летуни виконали налет на німецькі воєнні кораблі, що стояли коло острова Гельґолянду, поскидали бомби і вернулись назад неушкоджені. Водночас подано, що на морі англійський летун знищив одною бомбою німецьку субмарину.

ДИМОВА ЗАСЛОНА.

Вид з французького літака на великі торпедові човни французької воєнної фльоти в хвилині, як вони викидають із себе хмари диму, щоб закритися перед ворогом.

ЦІЛИЙ СВІТ ПРОТИ СОВЄТІВ ЗА НАПАД НА ФІНЛЯНДІЮ

ПАРИЖ. — З усіх країв надходять відомості, що напад Советів на Фінляндію стрінувся з найбільшим обуренням. Всюди згідно ствержують, що вже тепер у нікого не може бути ніяких сумнівів щодо політики Советів, що не рахується з ніяким правом і з ніякою етикою і мораллю, а опирається тільки на грубій силі.

НАМАГАЮТЬСЯ ВРЯТУВАТИ САМОСТІЙНІСТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Новий фінський уряд (не большевицький!) рішив піти Советам на найдальші уступки, якщо тільки тим вдасться врятувати якусь незалежність краю. Уряд звернувся через шведського посла в Москві до советського уряду з предложенням продовжувати переговори і для тої цїли вислано повновласника Паасіківі, що вів попередні переговори. Але ледви чи з цього що вийде, бо Совети визнали „народній уряд", себто купку фінських імігрантів-большевиків, що проголосили „демократичну Фінляндію" в маленькій місцевості Теріокі, зараз при фінсько-советській границі.

„БАНДА ВАРЯТІВ".

МОСКВА. — Це так називає советський уряд законний уряд Фінляндії, на якого чолі стоїть Рити. Советська преса лає поодиноких членів фінського уряду як „провокаторів", „авантурників", „саботажників", називаючи їх „вузько думаючими політичними провінціоналами".

СЛІДКУЄ ЗА ОПІНІЄЮ СВІТУ.

МОСКВА. — Щоправда, советський уряд визнав „червоний уряд демократичної Фінляндії" і вже з ним заключив договір, та проте він пильно слідить за тим, як на це все світ реаґує. І тому не є виключене, що він іще може піти під натиском світової опінії на ріжні уступки. Так думає один з американських кореспондентів.

АПЕЛЬ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА. — Фінляндія звернулась до Ліґи націй у справі советської агресії, а СССР є членом Ліґи Націй. Де Валера, президент Ірляндії, є тепер президентом Ради Ліґи Націй. Надіються, що наради відбудуться дуже скоро, але великої користи з них не буде. Ліґа Націй хіба дасть Фінляндії „моральне поперття".

НАПАД БУВ ДАВНО ПЛЯНОВАНИЙ.

ЛОНДОН. — Урядові кола подають, що советський напад на Фінляндію був плянований іще тому кілька місяців і Німеччина про нього вже давно знала. Совети, коли переговорювали з Англією, вимагали від неї згоди на опанування Балтику, себто на те, щоб могли мати морські бази в Естонії й Латвії, а також у Фінляндії, на що Анґлія не хотіла згодитись.

ФІНИ У ЗАВЗЯТІЙ БОРОТЬБІ З ВОРОГОМ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Від самої далекої півночи аж до самого полудня Фінляндії йдуть завзяті бої фінських частин з советськими наїзниками. Бої ведуться серед морозів і сніжних метелиць. А з комунікатів виходить, що советська армія видержує наступ і змушує ворога на всіх відтінках до відступів. Одна советська відомість подає, що в Карелії, в місті, де створено „червоний" фінський уряд, згинуло за одним разом коло тисячі советських жовнірів, що попали на заложене мінами місце. Советські війська найбільше натискають в околиці озера Ладоги. Фінляндські війська держать у своїх руках комунікаційні шляхи і надіються, що зможуть видержати советський наступ довший час.

БОГ РОЗСУДИТЬ І ПОКАРАЄ.

ЛОНДОН. — Такими словами кінчиться меморіял польського уряду, предложений британському міністрові заграничних справ, Галіфаксові, в справі „німецького терору на окупованих польських землях. У меморіялі кажеться, що муки, яких дізнає польський нарід від німців, закріплять цей нарід у боротьбі з окупантом. А світ розгляне це „з боку справедливости". А Господь „видасть осуд і покарає злочинників".

ОБОРОНЯЮТЬ СВІЙ УРЯД.

ЛОНДОН. — Британський журналіст, що відвідував німецьких полонених в однім з анґлійських таборів, подає, що одна анґлійка посилала полоненим циґаретки, кажучи, що анґлійці не мають ніякого порахунку з німцями, а тільки з їх урядом. Коли про це дізнався один з официрів, то заявив, що полонені не хочуть приймати дарунків від людей, що „мають такі дурні погляди". Полонені були самі молодики. Один з них плакав, що є в полоні й не може більше „служити батьківщині". Усіх їх половили на морі, рятуючи від загибелі. Полонені носять одіж британських официрів і жовнірів, бо їх власна була цілком знищена. Неодин з них плавав довго по морі, поки його врятували.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОРИСТАТИ З НАГОДИ

Отже так є, що можна казати, що вже ціла Америка радикально змінює своє відношення до совєтської тюрми народів. Це значить, що коли дехто думав, що совєтський режім, зліквідувавши внутрішніх ворогів, згодом стане людянішим, що Совєти змагатимуть таки до якогось замирення в світі, до якоїсь охорони слабших народів і пошани суверенности інших держав, головно від них слабших, той вповні розчарувався. І так тепер є, що нині в Америці виправдують Совєти вже тільки маняки, люди нездорові на голову, або ті, що були і є на службі Совєтів.

Не знаємо, як довго цей стан потреває. Але так є, що й вашингтонський уряд є тепер поставлений перед таким фактом, що вже сенатори ведуть акцію за цілковите зірвання дипльоматичних зносин із Совєтами. Отже ми, себто українці в Америці, таки дожили до цього, що сповнюється все те, що ми представляли американському громадянству й американському урядові, коли десятки тисяч виходили на вулиці американських міст і протестували проти визнання Совєтів Злученими Державами. Сповнюється те, що писала вся українська преса (очевидно за винятком большевицької), що прийде час, коли ввесь американський нарід і цілий світ пізнає червону Москву, червоний терор і червону заразу як загрозу людській свободі й цивілізації.

Український нарід оплатив свій опір червоній заразі міліонами жертв. А хоч Україна благала у тій кривавій боротьбі з Москвою помочи, то одначе від нікого її не діставала. І було так, що навіть ті, що тепер пишуть з найбільшим обуренням проти Совєтів, брали їх в оборону тоді, коли український нарід конав міліонами від голоду. Вони не хотіли навіть визнати, що це правда! Та тепер, як бачимо, вистарчило, щоб згинуло на вулицях фінських міст кілька соток людей, щоб ті самі ґазети написали про Сталіна і його товаришів як — ґенґстерів. Проте добре, що хоч тепер їм отворились очі.

Та практика минулого вчить нас, що не треба надто рахувати і на такі зміни. Бо хоч які вони радикальні, то й вони можуть не дуже довго тревати. Усе є можливе. Ось тому є нашим завданням використати негайно теперішню хвилю загального обурення проти Москви на те, щоб знову видвигнути українську справу, щоб представити Америці, як страшно терпіла Україна під Совєтами та якого насильства допускаються кремлівські ґенґстери ще далі над десятками міліонів українського народу. Видвигаймо ту справу всюди. Влаштовуймо для цеї цілі маніфестаційно-протестаційні віча. Пишіть про це по всіх місцевостях до американських ґазет. І пишім до сенаторів і конгресменів. Домагаймося зірвання зносин з Совєтами, а також помочи всім тим народам, що впали жертвою совєтського насильства і є в московській неволі.

МАЛЮНКИ СОВЄТСЬКОГО ПОБУТУ

Метаморфози з шафою або: якість совєтської продукції.

„Комсомолець України" в ч. 157. пише таке:

„З шафою, з звичайною деревляною шафою вийшов цілий інцидент.

— Це вам не жарти! Це глузування з людей! — кричав молодий громадянин.

Коли його трохи заспокоїли, він розказав працівникам мебельного відділу Універмагу №. 2. прикру історію.

Вчора він купив у крамниці цю нещасну шафу. Все ніби було добре. Привіз її додому, розвішав одяг. Але закрити двері шафи не міг, — щось там зіскочило. Поповтузився біля години й закрив таки двері. Тепер же ніяк не може відкрити їх.

Працівники крамниці з накладної дізнались, що шафа ця зроблена в дніпропетровській артилі „Дніпролісотара". Працівники співчутливо замовчали. Їм все було ясно. Звичайно, вони допоможуть громадянинові, справлять йому шафу, проте, вони тут зовсім невинні, вся справа в артілі „Дніпролісотара"...

Ця артіль поганою якістю своєї продукції зганьбила честь власної фабричної марки.

— Хіба це брак? Нічого подібного. Це просто поганенька якість, так би мовити, виробничі дефекти, — запевняють в артілі.

Секретар комсомольської організації Захар Маликін показує продукцію свого підприємства:

Ось наші шафи. А ось кухонні столики.

— Забраковані всі.

Останю репліку кинув новий браковщик, член партії тов. Хоменко. Щоб не бути голословним, тов. Хоменко тут же показує девять кухонних столиків. Усі з дефектами. Навряд чи таку річ наважиться придбати домогосподарка. Верхні дошки столика не постругані, дверці ледве тримаються, полички хитаються, та і ввесь столик ніби пяний.

— Хто робив їх?

— Музиковський, комсомолець.

— Всі десять?

— Так.

— Значить, він бракороб?

Секретар комсомольського комітету нічого не може відповісти.

В цеху стояли вже зібрані полуторні шафи. Браковщик тов. Хоменко оглядає їх і тут же крейдою робить помітки: „Брак, переробити".

На одній шафі тріснула фанера. На другій фанера зовсім відстала, випнулась. Буває, що продукцію відвезуть до крамниці, потім її купить споживач і тільки через кілька днів почнуть виявлятися дефекти.

Коли підсохне річ — відстає фанера, показуються щілини в стінках, не закриваються двері. Починаються своєрідні метаморфози з шафою, — вона міняє свою форму, вигляд.

В артілі брак творять і комсомольці. Недавно за браковану продукцію був позбавлений прогресивної оплати комсомолець Сологуб. Те саме сталося з комсомольцями Федоренком, Йосиповичем, Тюпкою.

Ані разу комсомольський комітет артілі не ставив на обговорення питання про якість продукції.

Голова правління артілі тов. Городнер запевняє, що останнім часом якість їх виробів трохи підвищилась. Раніш, мовляв, працювали ще гірше. Можливо. Проте в крамницях міста по старому недовірливо ставляться до фабричної марки „Дніпролісотари".

— Ми вже утримуємось від їх продукції, щоб не слухати постійні скарги споживачів, — говорить завідуючий мебельним відділом Універмагу №. 2. тов. Прудніков. — Ми краще закупимо мебель в іншій артілі.

Він має рацію. Напевне, його думки не знають комсомольці артілі „Дніпролісотара". Не знають вони, що такоїж думки й працівники інших крамниць".

СТЕПОВА ЗАХІДНЯ КАНАДА

Простір степової західньої Канади це величезний шмат землі, покритий травою. Почавши від південно-західньої Алберти, обнижується він звільна в напрямі до сходу і півночі аж до долини ріки Ред, до Годсонбейського заливу і до північних нафтових областей. У ріжних ступнях опадає високорівня зпонад 2,000 стіп аж на 500 і цілий той край ділиться на 3 ріжні области. Там знаходиться східня частина високорівні на висоті від 500 до 1000 стіп, середуща частина від 1000 до 2000 стіп і західня область на висоті від 2000 аж до 5000 стіп, де вона переходить у Скалисті гори.

Західня границя найнижче положеної східньої степової области держиться лінії від Морден у південно-західній Манітобі в північнім напрямі, де вона біжить поздовж недалеко від західнього берега озера Винипеґозіс. Контури (начерки) цеї степової области є правильніші як другої і третьої частини. Майже при самій границі знаходимо низку вгорі сплощених горбків а то гори Пембіна, Райдінґ Мавнтейнс і горби Дак та Поркюпайн.

Перша, найнижча частина є зрештою найрівніша, а також найменша. Через цю область тече ріка Ред (Червона) і нижче від неї ріка Асинібойн, яка коло Вінніпеґу і Ст. Боніфейс впадає до ріки Ред. Від півночі і сходу цю степову область замикає область соснового лісу, що на східній границі Манітоби відграничує степ і тягнеться геть у півкружковій лінії аж до південного кінця озера Вінніпеґ. Опісляж біжить на північний захід аж до точки, що лежить 100 миль на північ від Едмонтону, столиці Алберти.

Більша частина першої низької степової смуги лежить у провінції Манітобі і саме тут на південь і південний захід від більших озер Вінніпеґ і Вінніпеґозіс.

Друга степова смуга досягає на захід аж до лінії, що біжить від точки на границі Злучених Держав, кілька миль на захід від Естеван (у південно-східнім Саскачевані) у північно-західнім напрямі через Бетлфорд.

Цирокі долини ріки північного і південного Саскачевану досягають ген далеко аж до третьої области і побільшують неправильність горизонтальних контур (начерків) цеї другої степової смуги.

Ціла область не є наскрізь рівна і її перегороджує пояс вище положеної землі, що біжить від північного заходу і південнього сходу та обіймає високорівні Точвуд, Бівер як теж Муз Мавнтейн.

Лісна область тягнеться тут дальше на північ і дає можність на поширення фармерського хазяйства аж далеко за Принс Алберт у Саскачевані. Опади дощу є тут рідші як дальше на схід, одначе ріст збіж і городовин скорший, а пори року досить довгі, щоб сприяти успішній управі ріллі.

Третя степова смуга досягає аж до підніжжя Скалистих Гір у південній Алберті. Дальше на північ тягнеться високо положена надаючася під управу земля далеко на північний захід аж до 50 миль на північний схід від Едмонтону, в Алберті, де починаються ліси. Крім урожайної долини ПісРіверу фармерське господарство ведеться ще на більшій трикутній області з трикутними кінцями в Естеван, Кардстон і Едмонтон. Подовж південної лінії, що йде по границі зо Злученими Державами, знаходяться 3 високорівні: Вуд і Сайпрес горбова рівнина і Милк Ривер високорівня. У південно-північній області опад є скупіший одначе тут знаходяться розлогі пасовиска, надаючіся для випасу худоби і коней. Західні степові области відзначаються сіткою глибоко врізаних у ярах рік і менших потічків. Ті потічки є частинно врізані 200 і 300 стіп глибоко. Стара (Олд) ріка, Бов ріка і Ред Дір ріка лучаться на заході в Південну Саскачеван ріку, котра в південно-східнім напрямі перепливає попри місто Саскатун, щоби в дорозі до Годсон-Бейського заливу злучитися з пливучою в східнім напрямі з Едмонтону і перепливаючою коло міста Принс Алберт рікою Норд Саскачеван.

Західні канадійські прерії відомі є на ввесь світ зо своєї твердої пшениці. Тут росте найліпша на світі пшениця.

Це твердження підтверджує ця обставина, що до 1937 року західня степова область здобувала собі 23 рази чемпіонські нагороди на інтернаціональній збіжевій виставі в Шікаґу. **Для українців усі 3 степові провінції мають велике значіння тому, що тут живе більша частина канадійських українців, яких начисляють тепер до 400 тисяч.**

45 літ уже минає, як почали тут приїздити українці з Західньої України. Приїздили вони бідні, часом з кількома долярами в кишені, брали від уряду даровані наділи або гомстеди, складаючіся зо 160 акрів і під голим небом, серед широкого, безкрайого степу, з майже голими руками починали гірке фармерування. Копали собі нераз хати в землі або будували малі тісні ліпянки, накриті очеретом. Дощі перетікали наскрізь ті ліпянки або заливали ями-хати, а каюти — степові вовки своїм пискливим виттям заколисували тих фармерів до сну. До найближчого сусіда було пять або шість миль, а по мішок муки до найближчого склепу чи містечка з 3 хат треба було часто іти 40 миль і нести цей мішок муки, на власній спині додому, де нетерпеливо очікувала батька-іміґранта голодна жінка і купочка дрібних дітей. А скільки то іміґрантської крови випили злющі москіти — комарі ще і жіночого полу, бо вчені природники кажуть, що москіти-самці не ссуть людської крови. Нераз треба було лишити жінку з дрібними дітьми саму, в безлюднім степу, а самому йти десятки миль до багатих фармерів на кілька тижнів або місяців на роботу, щоб заробити гроші на господарування. Лякали жінку, як це були лісові околиці з осики і сосни, заблукані медведі, а нераз з кіньми приходили на подвіря і лосі (муси) подібні трохи до них, лише з рогами. Але все те минулося. Де були безкраї степи, там тепер пишаються гарні фарми, містечка і міста. Саме місто Вінніпеґ було 65 літ тому індіянською оселею, а 90,000 місто Едмонтон було 40 літ тому також маленькою оселею, повною багон і озерець там, де тепер стоять пишні залізничі стації, парлямент і інші гарні будівлі. Наші фарми величаються тепер гарними церквами, народніми домами, мурованими або деревляними школами а навіть нашими українськими шпиталями як у Мондері, Вилинґдоні, а може ще і деінде. А ті бідні, залякані степовою пустинею фармерські діти, це тепер українські вчителі, священики, принципали шкіл, шкільні інспектори, лікарі, адвокати, інжиніри, навіть професори університету і леґіслятурні посли, як наприклад в Алберті посли Попіль і Томиң. От до чого дійшли при помочі невсипучої праці наші фармери іміґранти. Є багато з них, що мають по кілька фарм, гарні муровані доми-палатки, троки, молотільні машини, самоходи, новітні плуги до орання степу. Є містечка і то такі, що мають по 60, 70 хат і 300 до 400 душ населення, як наприклад, Смокі Лейк, в Алберті, а там українець мейором (посадником), українець постмайстром, українські дві церкви, українець принципалом середньої школи, українські готелі, ґараджі і склепи. Цікаве, що живе там кілька англійців, а нема ні одного жида.

А ще згадаймо за ті знамениті гостинниці, що перетинають ті степи. Скільки соток миль залізних доріг лучить Галифакс з Венкувером! А хто їх будував? Крім інших народностей іміґрантів чи не в половині будували їх наші українські іміґранти, нащадки тих, що будували Петербурґ, теперішній Ленінґрад, що копали канал між Волгою та Доном і були відомі як „тирольці сходу", або „почціві русині". Та часи змінились. Українці в Канаді працюють уже більше для себе і не потребують гнути карків перед такими, що їх гнобили і плакати не давали. Завдячувати це треба Канаді як демократичній країні, в якій не все ще таке ідеальне, якби цього можна собі бажати, але в якім куди ліпше жити, як у всяких деспотіях і диктатурах.

В. Будзиновський.

НАЙМУДРІШИЙ

(Оповідання).

(3)

Вже на другий день муляр взявся до тої роботи. Артимиха, котра в перших днях цих репаратур лиш сердилася і нарікала, що муж цілком непотрібно робить видатки, тепер що днини ставала лютішою. До скаженини доводило її це, що муж так розмітує гроші. Вона йому на свій лад поясняла, що він розтратник. Це нітроха не помогло. Вона тільки роздратувала його і він, кидаючи всім, що йому лиш під руки попало, розбив чотири тарелі і збанок.

Коли хата зверха вже виглядала як цілком нова, один сусід сказав Никешукові.

— Тепер, Артиме, хіба ще лиш помалювати в середині і то була би неначе панська хата.

— Гадаєте, що я того сам не знаю? — відловів Артим. Гадаєте, що я вже не замовив малярів? За пару днів хата й у середині буде помальована.

Артим малярів ще цілком не замовив, бо йому таке і на гадку не прийшло. Цю гадку піддав йому що лиш тепер його сусід. Артим зараз післав по малярів. Вони прийшли другої днини і зачали роботу при акомпаніяменті проклонів Артимихи.

Коли вже ніхто не міг вигадати, які би новості завести в хаті Никешука, прийшов одної днини кум Панас і каже:

— Добрий господар вперед журиться худобою і аж потому думає про себе. Ви такий господар, що роскошиується в панській палаті, коли одночасно його худоба зачибає в нужденній стайні.

— Ви не потребуєте мене вчити! — воркнув Никешук. — Я сам знаю, як ходити коло худоби. Стайні, в якій моя худоба ще мучиться, я не ставив. Я її одідичив по моїм батькові. Ще не було коли поставити нову. Тепер моя худоба дістане стайню, якої в селі ніхто не має.

Ось так то Никешук відновлював і відновлював. Скінчилося на тім, що зо старого обійстя лишилася така, як раньше була, тільки купа гною.

Гній годі було відновити. Новий гній, себто свіжо викинений, був такий же, як торік торішній.

— В коршмі сиділи за столом Никешук і Булюк. Попивали пиво і балакали. Никешук вичисляв, скільки то його коштують усі ті роботи.

— За те маєте найкращу хату в селі, найкращі будинки, — сказав Булюк. І двірські не такі. За те вас виберуть війтом, як схочете.

— Гадаєте?

А когож би вибрали цим разом? Хіба не такого лапсердака як я?

— В селі є маєтніші від мене.

— Маєтніші є, та цього не видно. Кожний чужий, що їде черз наше село, гадає, що ви найбільший багач і найліпший господар. Хати всіх інших, і найбільших багачів у селі, дуже нікчемні.

— Гарна хата, то ще замало, щоби мене вибрали війтом.

— Ви говоріть своє, я знаю своє. Коби до твоєї нової стайні ще пара гарних цуґових коней і візок, то війтівство не минуло би вас.

— Я вже сам про те думав, та трохи шкодував гроші.

— Більше як тисяча на таке не піде.

— Пусте, тисяча!

Пішла тисяча і прийшла пара величавих коней з візком.

Розмови між Никешуком і його жінкою про всі ті репаратури і закупна геть поторощили всю посудину в хаті. Як Никешук промовив тарелем, то Никешукова відповіла йому мискою. Сказала що Никешукова горшком, то муж відловів їй ринкою. Наймичка що днини вимітала і на смітник виносила цілу купу черепя з побитої посудини. До нової хати прийшла нова вся посутина.

Злий дух Никешука, той кум Булюк, вигадав ще щось. Пішов до найбільшого багача в селі і батька найкращої в повіті доньки, Туринця. Побалакав з ним. Балакаючи, оба реготали. По цій розмові з Туринцем Булюк пішов до Никешука. Очевидно, балакав з ним про відновлену хату. Розмовляючи так, Булюк сказав:

— Коли так на цю хату дивлюся і подумаю, яка то ваша жінка, то думаю собі, що така хата загарна для неї і що це не для війта жінка.

— Що, що? — сказав Никешук. — Я не війт.

— Ще будете ним. Хіба, що через таку жінку не виберуть вас. Якби ви мали жінку з якої важної в селі родини, то війтівство не минуло би вас. Ви повинні би розвестися і взяти іншу.

— Це лекше сказати, як зробити. Гатаєте, що я вже не думав про це? Мусіла би бути дуже важна причина.

— Дуже важну причину маєте. Чи це не важна причина, як жінка робить пекло в хаті і об голову мужа розбиває горшки? Це більше, як дуже важна причина.

— Друга не вийде за мене, знаючи, що перша жінка, хоч судово розведена, ще жива.

— Я знаю таку, що вийшла би.

— Це можна би обміркувати.

— Тут нема що міркувати. Я знаю дуже добре, що Туринець дав би вам свою доньку... Дуже гарна дівчина та його Анна.

— Що вона гарна, не брешете. Та щоб її батько схотів мені дати доньку, не вірю.

— Спитайте його самого.

Никешук пішов до Туринця. Розказував йому про свою хату, про свої коні. Також зійшов на свою жінку і оповідав, які з нею має клопоти, яке йому в хаті робить пекло. Нарешті сказав, що розведеться. Будь то би жартуючи спитав Туринця, чи дав би йому свою доньку Анну.

— Вперед розведіться, — сказав Туринець. — Як уже спекаєтеся жінки, то тоді ще раз прийдіть до мене. Побалакаємо. Як Анна не збунтується, то я вам дам мою дитину.

— А як вона збунтується?

— Гадаю, що не зробить цього, бо їй дуже сподобалася ваша хата, ще більше ваші коні... Тільки, про це нікому ані слова. Поки не маєте розводу, про нашу злагоду не сміє знати жива душа.

(Кінець буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

НЕДОКЛАДНО.

Студенти білгородського університету в Сербії влаштували демонстрацію проти прихильників Франції. Розбивши збори французьких симпатиків, ходили вулицями, викрикуючи:

„Геть з французькою диктатурою! Хай живе Росія!"

Повинні були кричати: „Геть з французькою диктатурою! Хай живе російська!"

ПОСЛІДОВНА ПОЛІТИКА.

Одного дня німецькі газети, звісно, під диктатом уряду, порадили Фінляндії сповнити всі бажання російського уряду.

На другий день німецькі газети порадили румунському урядові виконати домагання мадярського уряду.

Завтра Росія мабуть зажадає від Румунії українських територій і Німеччина „порадить" Румунії вволити волю Росії.

ПОЯСНИВ.

У своїй промові в Ейлському унівеситеті комуністичний лідер Бравдер вияснював своїм слухачам політику совєтського уряду Росії як розумну, людяну й мирну.

Пояснив між іншим, чому російська армія ввійшла до Західної України й заняла її: мовляв, на те, щоб визволити селян зпід панування польських панів.

Отже українські селяни не вспіли би самі визволитися від польських панів, як польська армія розлетілася.

ОБЕРНУЛАСЯ КОЛОМ.

У Данії помер відомий провідник німецьких соціялістів, Філіп Шайдеман, котрий підчас німецької революції в 1918 році був на чолі німецького уряду.

За те, що він, хоча соціяліст, не заявився за комуністичну революцію, але вдовольнився поміркованою політичною, „буржуазною", революцією, большевики вживали його імення як рівнозначне зо зрадою робітництва.

Коли Шайдеман умирав, він був утікачем від німецького уряду, який большевики недавно таврували за найгірший уряд німецької історії, з котрим вони самі тепер мають дуже близький союз.

ПРИЯТЕЛІ, ЩО РОЗІЙШЛИСЯ.

Коли німецькі ґазети під приказом німецького уряду радять Фінляндії піддатися Росії, італійські газети, теж під приказом свого уряду, висказують симпатії фінам і тимсамим піддержують їх в опорі проти російського уряду.

Коли оден кінець осі йде до Гельсінків, другий до Москви, то можна бути певним, що берлінсько - римська вісь остаточно розбита.

ХТО ВИНЕН?

Каже Сталін, що за теперішню війну винуваті Англія й Франція.

Мовляв, вони почали перші воєнні кроки.

Тепер уже всякому ясно, чому російський уряд трубив про напад фінів на російських жовнірів.

ПРОБА.

Говорили французькі жовніри на лінії Мажіно одному американському газетяреві, що вони хотіли би бачити, як німці будуть пробувати розбити цю лінію.

Один мандрівник по Африці подивляв твердість черепа муринів, котрі радили собі нею в ріжних ситуаціях. Раз при ньому мурин розбивав затверділий сир, розігнавшися до нього й падаючи головою на нього з усею силою. При найближчій нагоді мандрівник нібито завинув сир у полотно й попросив мурина розбити його, але крадьки виняв сир і вложив камінь. Мурин розбігся, вдарив головою і розбив камінь. Почухавшися в голову, сказав: „Це був твердий сир!"

Може щось таке статися на лінії Мажіно.

БЕЗРОБІТТЯ — ОСНОВНЕ ПИТАННЯ АМЕРИКИ

Комітет Краєвих Ресурсів виказує, що повний ужиток краєвих ресурсів скасує безробіття. Збільшений життєвий рівень пропонується як спосіб для вінайдення розвязки питання безробіття.

Визначні дослідники господарських справ прийшли до переконання, що одною з найболючіших справ у Злучених Державах є безробіття. Кажуть, що нині в Америці ходять без роботи 9,424,000 людей. Назначений свого часу президентом Рузвелтом комітет для розсліду краєвих ресурсів установив, що від 1930 до 1937 р. Америка стратила через безробіття 200 білйонів долярів. Правда, минулого літа деякі фабрики пішли в рух, але безробіття зменшилося всього на чотири відсотки. Як Америка не знайде способу пустити в рух капітал і дати людям роботу, то справа безробіття стане основною проблемою Злучених Держав.

Пересічній людині тяжко собі уявити, яку велику шкоду для американського народу принесла втрата тих двісті білйонів долярів. Комітет для розсліду краєвих ресурсів доводить, що якби ті гроші і тих безробітних людей було вжито, скажім, на розбудову будівельного промислу, то кожна родина у Злучених Державах моглаб мати свою власну хату вартости $6,000. Або, якби ті пропащі білйони долярів і тих десять міліонів безробітних було вжито на перебудову всіх залізничих доріг в Америці, то за ті гроші можна би пять разів перебудувати цілу залізничу сіть.

Люди, що серіозно застановляються над справою безробіття, доказують, що воно дуже відемно відбивається на цілім населенні Злучених Держав. Родина безробітних недоїдає, не має в що відповідно одягнутись і ступнево тратить самоповагу. Одним словом, безробітний чоловік не живе, а нидіє в Америці. Самий факт, що кругло 10,000,000 здорових, і готих до праці людей сидять бездільно, дуже відемно відбивається на Америці. Як така велика маса людей нічого не продукує, то цілий край ступнево убожіє. Не треба також забувати, що між тими десятьма міліонами безробітних в Америці є люди з фаховим вишколенням і набутим довголітньою працею досвідом, які після постійного безробіття тратять свою працездатність і зачинають дивитися на світ песимістично.

Спеціяльна комісія для розсліду краєвих росурсів говорить, що дальше так не може бути. Промислові лідери в Америці повинні і мусять знайти вихід, щоби пустити в рух фабрики і дати людям роботу. Поступаючи за традиційними засадами американської свободи і демократії, треба зужити робучу силу і багаті ресурси на те, щоби пляново розвивати промисл і збільшувати багатство на користь цілого американського народу. В останніх роках цього зовсім не робиться. Америка не використовує ні земельних багатств, ні робучої сили. Марнується одно і друге. А це дуже велика шкода, бо невикористана робуча сила пропадає раз на все. Люди старіються, забувають свій фах і з часом нездібні до ніякої продуктивної праці.

Згадана вище комісія, яка основно розглянула господарське питання в Злучених Державах, говорить, що це важне питання безробіття треба розвязати в демократичний спосіб. Розвязки повинна шукати не одна голова, але всі представники американського промислу, робітництва, фармерства і політики. Над розумним розвязанням справи безробіття треба буде працювати дуже довго і над нею повинен основно задуматись кожний громадський діяч.

В Америці є великі земельні багатства і треба їх негайно використовувати. Треба запрягти до праці і капітал і робучу силу, бо нерозумно є, коли земельні багатства пропадають, а люди ходять голодні.

Образ безробіття в Америці тепер дуже чорний, але як ми будемо старатися розвязати це питання колективно, демократично, спільно, то будьмо певні, що кінець-кінців воно таки буде розвязане — на користь цілого американського народу.

ФЛІС.

Найбільші на цілім світі поклади залізної руди знаходяться на Бел Айленді, в Новій Фунляндії в Канаді.

АНГЛІЙСЬКІ ВОЄННІ ПРОВІДНИКИ.

Наліво Дюк Ґлустер, брат англійського короля, направо Антоні Іден, міністер для кольоній у воєннім кабінеті премієра Чеймберлина. Ґлустер є звязковим між британійською й французькою армією.

ЗБІРКА НА ОБОРОНУ КРАЮ В ФІНЛЯНДІЇ.

У ЛИСТОПАДОВИХ ДНЯХ

(Спомин з 1918 і 1919 року).

Літом 1918 року несподівано приділили мене до 15 ц. к. австрійського полку піхоти, якого кадра під той час стояла у Львові. Цим приділом я надзвичайно втішився, бо від довшого часу перебував у багнистих околицях Ковля на Волині.

По приїзді до Львова я щоденно з товаришами по годині 5-тій пополудні проходжався вулицями міста Львова. По годині 5-тій було вільно всім військовим без жадних документів ходити аж до години 9-тої ввечір. Тому в тому часі було на вулицях повно військових, як також чимало українців, які скривались від австрійського війська, і в тих годинах спокійно собі проходжали.

Тому всі військові українці найрадше збирались коло „Просвіти", де пізніше робили променаду по гетьманських валах.

Одного разу до нашого гурту представив нам якийсь товариш Адама Смутного, австрійського фельдфебля, по національності поляка. Це був уроженець Львова, знаменито володів нашою мовою і до нашого гурту, який складався виключно з самих українців, пристав дуже радо. Так наш Адась, як ми його прозвали, що дня вечором вижидав на наш гурт і чомусь дуже любив наше товариство, хоч сам був поляком.

Найбільше ми проходжалися коло будинку „Дністра", де гуртувались наші свідомі дівчата. Тим чином ми запізналися з одною дівчиною якій на імя було Ольга і яку наш Адась прозвав „Карі очі". Від того часу Адась сходився з нами, одначе найбільше тримав товариство з Олею, в якій був дуже залюблений.

Кілька тижнів пізніше Адась заявив нам, що вже товариства з нами тримати не може, з огляду на це, що вже одружився з Олею і що за кілька днів виїжджає зо Львова. Його перенесено враз з австрійським 90 полком в Україну, а Оля лишилась самітна у Львові, мріяла про Адася і співала пісеньку „Кудаж ідеш, козаче".

Наспіла пропамятна осінь 1918 року. Наш гурт розбився на всі сторони. Одні лишились у Львові, де в перших листопадових боях згинули в боротьбі про посідання міста.

Місяць березень 1919 року. Я вже повнив службу при українській армії, де був тоді приділений до полевого шпиталю і провадив канцелярію. В тому часі наші війська облягали Львів і провадили великі бої з поляками, не зважаючи на сильні морози, які в тому часі дались дуже взнаки нашим стрільцям. Тому в тому часі приходило до нашого шпиталю велике число ранених, яких звичайно привозили на санях наші селяни без жадної винагороди. Звичайно з таким транспортом ранених приїжджала одна сестра Червоного Хреста з першої помочі зпід Львова.

В тому часі приділено до помочі в канцелярії полевого шпиталю старшого десятника, і коли новоприділений вступив до канцелярії, я зараз пізнав, що це був той самий Адам Смутний, давній знайомий з часів його побуту у Львові. На мій запит, як він дістався до нашої армії, заявив, що його полк піхоти в Україні розброєно, а він сам вступив на службу до української армії. Про долю своєї дружини Олі нічого не знав, бо та лишилась у Львові, а місто було окружене нашими.

Дні плили один за другим, А. Смутний виповняв точно свої обовязки, наложені на нього, одначе заедно нетерпеливився про долю своєї дружини. Ожидав хвилини, коли наші знову займуть „Львів і він могтиме побачити ці „Карі очі", як він її називав.

Одного дня як звичайно прийшов транспорт ранених і з цим транспортом приїхала одна сестра Червоного Хреста і коли прийшла до канцелярії, щоби передати ранених, Адам Смутний пізнав свою дружину, яку кілька місяців тому лишив був у Львові. Це була радісна хвилина для Адася привитати свою Олю в такому місці і в таких обставинах, що він ніколи не надіявся. Оля, як вірна дочка свойого народу, при відвороті нашої армії зо Львова вступила до нашої армії і була санітеткою при першій помочі на фронті коло Львова. Смутний уже не пустив дружини назад і Оля лишилася як доглядачка хорих у цьому шпиталі, де був приділений її муж.

Одначе радісні хвилини з такої стрічі для Смутного скоро розвіялися, бо по кількох днях його дружина Оля заявила, що мусить виїхати назад на фронт, а причина є ця, що коли наші найкращі сини гинуть від польських куль, то вона, як вірна дочка свойого народу, не може ніколи любити поляка, хочби навіть і свойого мужа.

Юліян Баранюк.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВЕЛИКИЙ ПЛЯН ВИШКОЛУ ІМПЕРІЯЛЬНИХ ЛЕТУНІВ У КАНАДІ

З Отави доносять, що на підставі порозуміння британського уряду Канади, Австралії і Нової Зеляндії, у ріжних місцях на території Канади будуть розбудовані летунські школи для військових летунів з Великої Британії і зо згаданих доміній. Є можливість, що в цей спосіб у Канаді летунську школу перейдуть 25,000 летунів.

Це очевидно потягне за собою видатки на сотки міліонів долярів. Покищо не устанено, хто і в якій висоті буде поносити кошти вишколу. Є тільки згоди, що одну третину коштів понеслаб Велика Британія, одну третину Канада, а одну третину Австралія і Нова Зеляндія. Плату для поодиноких летунів мусілиб оплачувати ті краї, до яких летуни належали. Значить, Канада оплачувалаб своїх летунів, Велика Британія своїх і т. д.

Коли цей плян увійде в життя, то Канада на тім дуже зискалаб економічно. Раз тому, що там вироблялиб літаки для вишколу, а також тому, що команда вишколу закупилаб там землі для летовищ, а далі через те, що летуни там проживалиб свої гроші. Рахуються також з тим, що на той випадок американські фабриканти позасновують у Канаді фабрики літаків.

З Лондону вибирається до Отави капітан Гарольд Балфур, підсекретар британійського летунства, який має бути помічним при завершенні остаточно і в тій справі умови між канадійським урядом і місіями з Британії, Австралії і Нової Зеляндії.

СТАН ВІЙСЬКОВИХ СИЛ КАНАДИ ЗА ЧАС 1-ГО МІСЯЦЯ ВІЙНИ

За останній місяць Канада зібрала 60,000 охотників для оборони краю і для висилки на европейський фронт.

Одна дивізія інфантерії стоїть уже на поготові під командою, генерал-майора А. Г. Л. МкНотона. Друга дивізія для заморської експедиції тепер у стані організації. Цим чином канадійська військова потуга стоїть тепер у силі 32,000 люда в двох дивізіях.

Точного числа летунів, що тепер переходять свій вишкіл, військова влада не подала до публичного відома, однак те число вповні сходиться з опрацьованими плянами.

Канадійська морська сила стоїть уже в активній службі і разом з британською воєнною фльотою патролює моря й охороняє торговельні кораблі перед можливими атаками ворога.

„ДИТЯЧИЙ ЖАРТ"

Троє малих дівчат признаеися стейтовому прокураторові Ілінойсу, Джеймсові Беркові, що вони положили на рейки залізниці „спайги", грубі цвяхи, яких уживається до прибивання рейок до залізничих порогів.

Розслідок поліції ствердив, що внаслідок цього жарту вискочив із шин товаровий поїзд, при чому згинули два робітники.

Задля того, що дівчата замолоді, щоб їх потягати до судової відповідальности, дітей лишено в спокою.

МАЛО НЕ ВТОПИВСЯ В МОЛОЦІ

Коли В. Макі, 18-літній молочар із Судбурі, Онт., перевозив молоко на товаровім авті, несподівано вдарив у нього поїзд. В троці було 240 гальонів молока, з якого зчинилася така повінь, що мало бракувало, щоб вона не залила молодого хлопця.

ДЛЯ ОЩАДНОСТИ.

Щоб щадити газоліну, лондонські „боси" вживають нафти. Цей омнібус тягне нафтовий мотор.

ЗАКИДУЮТЬ ДРІБНИЙ ОБМАН БАГАТОМУ

Поліція арештувала на одній стації надземної залізниці в Ню Йорку брудно одітого чоловіка, що пробував увійти на залізницю, вкинувши в машину на рогачці замісць нікля кусок металю. При обшукуванні арештованого на поліції показалося, що він мав у кишені готівкою 690 долярів, а крім цього 8 банкових книжечок на ощадности на загальну суму $47,830. Мав він також у кишені три інші металеві куски, так обрубані, щоби їх можна кинути на рогачці при вході до підземної чи надземної залізниці.

Арештований подав, що він називається Микола Ольшанський і що прийшов сюди з Росії, а доробився маєтку як мандрівний музика.

„ПОЦІЛУНОК СМЕРТИ"

У Торонті промовляв недавно перед Канадійським Клюбом 23-літний архикнязь Фелікс, син померлого австрійського цісаря Карла і цісаревої Зити та брат претендента до австрійського престола, Оттона. Фелікс сказав, що менші европейські народи переконалися, що кооперація з нацистичною Німеччиною показалась для них „поцілунком смерти".

Практичний.

Учитель: Петрусю, як ти будеш великий і будеш мати три тисячі долярів на купно дому, а той дім коштує сто тисяч — що буде тоді бракувати?

Петрусь: Багатої жінки.

ПІЙМАВ СЕРНЮКА ГОЛИМИ РУКАМИ

Роджер Робіншод, 17-літний футбольовий грач вищої школи в Ліомнистер, в стейті Масачусетс, побачив, як через резиденційну частину міста біг великий сернюк. Не маючи під руками рушниці, Робіншод кинувся на сернюка з голими руками й, вхопивши його за шию, придержав його так довго, поки не прийшла поліція й завела його до гараджу, де його задержано аж до прибуття наглядача мисливства.

НОВИЙ СПОСІБ БЕЗПРАВНОЇ ЛОВЛІ

Уряд мисливства й риболовства стейту Джорджія попав на новий безправний спосіб ловлі риби. Шайка хитрих рибаків вкинула помпову кишку до ставу на потоці Севентін Майл недалеко від Догласу й причепила до помпи трактор. Вичерпавши всю воду, вони забрали всю рибу, що осталася на висушеному дні ставу. Винуватців арештовано за винищування риби.

„СВ. МИКОЛА В ГАРТІ"

Під закидом жебраннини в підземній залізниці Ню Йорку поставлено оноді на суд якогось Роберта Евенса, котрий подав судді, що одинока робота, яку йому вдається дістати, це вдавати св. Миколая в різдвяний сезон. Він може вдавати без штучної бороди й вусів, бо має все це природне. Тепер одначе цю роботу дістати важко.

ШКОЛИ ІСНУЮТЬ ДЛЯ ДОБРА ДІТЕЙ

Школи є засновані й удержувані в користь дітей, а не для інтересів дорослих, говорив дін Ф. М. Квенс з саскачеванського университету в своїй бесіді про „Модерні напрями шкільної адміністрації" перед конвенцією вчителів інсекторату Реджайни, що відбулася в Нормальній Школі. „Освітня адміністрація", говорив бесідник, „належить до великої трильогії, яка включає науку, адміністрацію і напрям студій. Вони є нерозлучні з освітнього принципу, що дитина реагує до певної ситуації в цілости, а не до якоїсь її частини лише".

Коли учитель і діти заняті наукою, говорив дін Квенс, учениками в тім самім часі реагують до фізичного окружения, такого як брудні стіни, потріскании плястер і знеохочений, малоплатний учитель. „Найліпший напрям студій у світі може бути знищений самолюбною і нерозумною адміністрацією і праця найліпших учителів може бути зневтралізована, якщо адміністраційні урядники не запровадять здорових і помічних відносин".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТ. ЛУІС, МО. Річні збори жіночого Тов. Любов, від. 373., відбудуться в неділю, 10. грудня, в годині 2:30 пополудні, в У. Н. Домі. 1523 Гікори вул. Проситься членниць прийти на означений час. Не відтягайте годину пізніше. Буде справоздання уряду і контрольорок за рік 1939. і вибір уряду на 1940. рік. Не приявна на зборах членниця заплатить кару 50 ц., а урядниця 1 дол. — В. Логуш, предс.; П. Щупляк, кас.; А. Громоцька, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 220., відбудуться в суботу, 9. грудня, в год. 7:30 вечером, в парохіяльній салі. 4950 So. Paulina St. Членів, що платять або хотять платити місячні вкладки рік наперед, проситься зголоситись до уряду на зборах. Буде справоздання за 1939. рік, вибір уряду й інші важні справи. Кожний член обовязково повинен явитись на річних зборах. — Василь Саган, предс.; Григорій Гаврилюк, кас.; Петро Жовнірчак, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. Річний мітінг Бр. св. Володимира, від. 98., відбудуться 10. грудня, в годині 2. пополудні, в парохіяльнім домі, Вест Сентер Стріт. Проситься всіх членів прийти на річний мітінг й привести по одному членові до нашого відділу. На мітінґу буде уряд здавати справоздання за другу половину року, будеться читати доходи і розходи, а по відчитанню наступить вибір уряду на 1940. рік. — Микола Максимчук, предс.; Іван Земба, кас.; Іван Чорний, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 75., відбудуться в неділю, 10. грудня, в 1. годині пополудні, в Народнім Домі, при Мартин ул. Проситься членів прийти хотяй раз у рік і вислухати справоздання урядників і контроль. комісії та вибрати уряд на 1940. рік. Траплялося вже так, що на річний мітінг прийде пару членів і нема навіть з кого вибрати до уряду. Цей мітінг є важний і треба прийти всім членам та вирішити справу якслід. Напоминається довгуючих членів, щоби старались вирівняти свої залеглі довги тому, що відділова каса в тім році дуже підупала з причини, що члени забагато довгують. Родичі, що мають діти, а таксамо і декотрі жінки, що ще не є членами нашого відділу і У. Н. Союзу, нехай постараються і впишуться на тім мітінґу. Тоді буде нас разом більше, а для вас корисне діло. — В. Тарас, секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. Річні збори Тов. Зап. Січи, від. 330., відбудуться в неділю, 10. грудня, в годині 2. пополудні. Обовязком кожного члена прибути, бо буде вибір урядників на 1940. рік і будуть важні справи до полагодження. Так само проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, вирівняти свої місячні вкладки хоч раз у рік, щоби можна замкнути річні рахунки. Будемо принимати нових членів без оплати вступного, то є добра нагода вписатися. — Ф. Скібінський, предс.; А. Шумлянський, кас.; Н. Паламар, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Річний мітінг Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216., відбудеться 10. грудня, точно в годині 2. пополудні, в церковній гали, 12205 Парнел Еве. Проситься всіх членів прибути хоч раз за цілий рік на цей мітінг, бо буде вибір нового уряду на 1940. рік. — П. Шавала, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Річні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 338., відбудуться в неділю, 10. грудня, в годині 2. пополудні, в звичайнім місці. Обовязком кожного члена бути приявним і послухати справоздань відділових урядників за цілий рік. Буде вибір уряду на 1940. рік. Контр. комісія здасть справоздання на перших зборах у січні і буде перебрання уряду. Напоминаємо довгуючих членів, щоби старалися вирівняти довг до братської каси, бо за довг будете суспендовані, щобисьте не нарікали на урядників і щоби не було за пізно. Просимо родичів, котрі мають діти, і взагалі старших і молодших, зголоситься на річні збори, а ми вас впишемо до У. Н. Союзу без жадних оплат. Хто приєднає нового члена дістане нагороду. — Михайло Коваль, предс.; Ілько Фаль, кас.; Іван Адамів, секр.

ДЕРРІ, ПА. Річні збори сестрицтва Усп. Пр. Д. Марії, від. 303., відбудуться в неділю, 10. грудня, в Укр. Галі на Овен Еве., в годині 1. пополудні. Кожний член має прийти на ці збори і заплатити свої вкладки. Також буде вибір нових урядників на 1940. рік. — А. Баран, предс.; А. Р. Куземчак, секр.; А. Куземчак, кас.

НЮ КЕСЛ, ПА. Річний мітінг відділу 74. відбудеться в суботу, 9. грудня, в годині 7. ввечір, в гали церковній на Роз Еве. Закликається всіх членів бути присутними, бо є важні справи до полагодження, а найважніша справа, що кожний член Союзу відділу 74. має принести свої місячні вкладки і довги та 10 центів додатково раз у рік на оплату коштів за цілий рік. Ці кошти є такі: за галю, за моні ордер і за бондовання фін. секретаря і касієра. Отже тих 10 ц. мусить зложити кожний член, як старший, так і молодший. — О. Вересюк, секр.

PHOENIXVILLE, PA. St. Peter & Paul Branch 321 will hold their yearly meeting on December 10, 1939 in the Ukrainian Hall in Phoenixville at 1 o'clock. The Secretary urges all members to be present at this meeting because we will select new officers for the year of 1940. All members whose dues are not paid up for 1939 are to straighten up with the Secretary. — Harry Beluch, Pres.; Joseph Janusiewicz, Treas.; Demetrus Chuck, Secr.

НОВИМ СТУДЕНТАМ БРАКУЄ ВІТАМІНУ А

Д-р І. Б. Пет з біохемічного департаменту в Алберті заявив недавно, що нововписаним студентам албертійського университету бракує вітаміну „А" в їхнім організмі. Внаслідок цього, як каже згаданий професор, 85 відсотків студентів впродовж місяця перестудяться. Усі нововписані студенти университету підлягають примусовій екзамінації щодо недостачі вітаміну „А". Цю недостачу випробовується в той спосіб, що обсервується, як довго їх очам потреба прийти до себе по ділянні на них брилянтового світла. Якщо це забере довше як 10 хвилин, то це означає, що людині бракує вітаміну „А". Наслідком недостачі вітаміну „А" людина підпадає скоріше занедужанню, головно перестуді.

ОБОРОНА МОРЕМ.

Щоби боронитися перед нападом Німеччини, Голяндія думає розірвати гаті й напустити води на низько положені простори. При пробі цей човз застряг, а жовнір з бідою вирятувався з болота.

60 відсотків хірургічних інструментів, з усіх вироблюваних у Злучених Державах, робиться в Філядельфії.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(33)

Серце Дженети билося так, що мало не вискочило з грудей. Чи видержить бадилля? Чи не вірветься воно? На саму думку немов мурашки пробігли її спину. Тарзан, сплітаючи ноги над гилякою, руками почав поволі витягати при помочі бадилля човен на безпечніше місце.

Підтягнувши човен трохи вгору, на безпечніше місце, Тарзан почав до своїх товаришів кричати: „Держіться добре! Я зіскочу тепер і з берега буду старатися вас витягнути на сушу!" Він справді зіскочив, держачи другий кінець бадилля в руках. Човен іще раз скочив трохи наперед, але зараз же зупинився.

З берега витягнути човен на сушу було далеко легше, ніж з дерева. По кількох хвилинах наші подорожні були на березі. Вони дотикалися землі і з радости булиб її обіймали. Тарзан за той час думав, що далі робити. Він зарядив: „Ми мусимо якось човен перенести нижче водопаду, бо на ріці всетаки безпечніше".

Та передтим вони рішились провідати дорогу, чи перехід далі вниз ріки є можливий. Не відійшовши кільканадцять кроків, О'Рурк закликав: „Я найшов щось!" Тарзан миттю прибіг до нього і почав вдивлятися в те місце, що його показував Пері. Ця знахідка Тарзана не врадувала. Вона настроїла його поважно.